

Изм. № 92
20.VII.1993г.

40
ОБЩО ОБОРОТЕН СЪД
С.к. № 30/К.О.14/93г.
Дата 20.VII.1993г.

г.г. П. Пешев
20.VII.93г.

СТ А Н О В И Ш Е
НА ВЪРХОВНИЯ СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
по конст. дело № 14/93 г.

Държавният монопол за производство на спирт и спиртни напитки е въведен със Закона за монопола на спирта и подсладените спиртни напитки и търговия с плодови ракии и вино от 1947 година /ДВ.бр.178/1947 г./. С оглед създадените от него забрани съдилищата в България не допускаха вписване "производство на спирт и спиртни напитки" в предмета на дейност при регистриране на новите стопански субекти по Указа за стопанската дейност /УСА/ 56/89 г. Практиката на ВСР се съобразяваше последователно с този монопол.

След влизане в сила на Конституцията от 1991 година държавният монопол върху определени отрасли, производства и дейности е ограничен от изброените такива в чл. 18, ал.4 от Конституцията, което изброяване е изчерпателно. Производството на спиртни напитки не попада в обхвата на конституционната разпоредба, която следва да се тълкува ограничително, тъй като въвежда изключение от общия принцип за свобода на стопанската дейност в условията на пазарна икономика. По силата на §3, ал.1 от Преходните и заключителни разпоредби, във връзка с чл.5, ал.2 от Конституцията, Върховният съд прие, че разпоредбите на Закона за монопол на спирта и подсладените спиртни напитки и търговия с плодови ракии и вина противоречи на Конституцията, а оттук, че не съществува държавен монопол върху производството на спиртни напитки. Изводът е направен във връзка с исканията на търговците, регистрирани по ТЗ /Търговския закон/, в предмета на дейността им да се включи и производство на спиртни напитки.

Върховният съд не възприема схващането, че производството на спиртни напитки се обхваща от държавния монопол за производство на "биологично силно действащи вещества", установен в чл.18, ал.4 на Конституцията. Понятието "биологично силно действащи вещества" не попада в сферата на правните термини и тълкуването му следва да се направи от специалисти в областта на медицината и биохимията. Правно тълкуване понятието може да получи, ако е регламентирано в закон или подзаконов нормативен акт. Законът за народното здраве /ЗНЗ/ не дава дефиниция на "биологично силно действащи вещества", като не употребява този термин изобщо. В чл.55 ЗНЗ се забранява регламентирането и пропагандирането на алкохолни напитки, а чл.56 ЗНЗ въвежда забрани за продажба на алкохолни напитки за определен кръг лица и на определени обществени места. Ограниченията се свързват с наименованието на глава осма от ЗНЗ, в която се намират текстовете - борба против алкохолизма, наркоманиите и тютюнопушенето. Никъде

алкохолните напитки по смисъла на ЗНЗ не се свързват с биологично силно действащи вещества. Затова ВСР счита, че тезата, че производството на спиртни напитки е обхваната от държавния монопол, е лишена от законова подкрепа.

Следва още да се направи разлика между производство на спирт и производство на спиртни напитки. Практиката на ВСР допуска вписване в предмета на дейност на търговците производство на спиртни напитки, но не и производство на спирт. И ако разширителното тълкуване на понятието "биологично силно действащо вещество", като родово такова може да се включи и спирта, с оглед последиците му върху организма, това в никакъв случай не може и не следва да се отнася до спиртните напитки /не всички от които се произвеждат с участието на спирт/.

С оглед изложеното Върховният съд застъпва становището, че производството на спиртни напитки не е монопол на държавата, установен със специален закон.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВЪРХОВНИЯ

/ ИВАН ГРИГОРОВ /